

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационния труд

СТРАТЕГИИ И МОДЕЛИ ЗА ФОРМИРАНЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА ЗА ИНОВАТИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ

На Славомира Бялоблodsка

за придобиване на научна степен „доктор на науките“

Професионално направление 3.7. „Администрация и управление“

Докторска програма „Организация и управление извън сферата на
материалното производство”

Рецензент: професор д-р Емил Панушев

Основание за представяне на рецензията: заповед 1097/28.06.2018 на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ за участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд.

Дисертационният труд с обем от 262 страници се състои от увод, изложение в шест глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. Съдържанието на всяка от главите е разделено на отделни параграфи, в края на всяка от главите е направено обобщение. Основният текст съдържа 16 таблици, 9 фигури и 14 схеми. Списъкът на използваните литературни източници съдържа 170 заглавия на руски и английски език (13 на латиница, 11 източника от интернет).

Представеният за рецензиране дисертационен труд е посветен на важни аспекти на функционирането на съвременни форми на създаване и прилагане на иновационни стратегии като компонент на социално-икономическото развитие на държавата. Изследвани са практики на създаване на национални и регионални форми на стимулиране на иновационно развитие, и е обърнато особено внимание на създаването

на производствено-иновационни клъстери. Дисертационният труд разработва теоретични виждания и модели на осъществяване на държавната политика на иновации за стимулиране на обществено-икономическото развитие. В разработката са използвани теоретични и методологически виждания и резултати на научно-изследователски центрове, регионални органи на държавно управление и статистическа информация.

АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ

Дисертационният труд на Славомира Бялоблodsка е актуален, поради важната роля на иновациите в съвременното социално-икономическо развитие. Актуалността и значимостта на разработката са обусловени от необходимостта от повишаване на ефективността на промишлените предприятия в условията на изграждане на иновационна икономика, което е изисква активизирането на тяхната иновационна дейност. Авторът предлага научно обосновани концепции и препоръки за формирането на производствено-иновационните клъстери на промишлените предприятия. Те създават обективни социално-икономически предпоставки за формирането на ефективни иновационни системи на промишлените предприятия на базата на тяхната интеграция в иновационната дейност с научни организации и висши училища, както и с националните и регионални власти.

Методиката на дисертационния труд е издържана в научно отношение, тъй като се базира на задълбочено познаване на изследванията в разглежданото научно направление в страната и постиженията на водещи изследователи в тази научна област.

НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ

В представеният дисертационен труд са разработени подробно и разширено редица теоретико-методологически аспекти на създаването и функционирането на производствено-иновационни клъстери и тяхната

роля за внедряването на иновациите. В регионален план са оценени формите на изграждане и функциониране на комплексите и е анализирана ролята и значението производствено-иновационните кълстери на промишлените предприятия за осъществяване на държавната политика в посочената област. Формулирането на методологически подходи и концепции за иновационни кълстерни комплекси са дали основание на автора да формулира съществени изводи и оценки. Техният приносен характер може да се систематизира в следните направления:

- Подробно са разгледани концептуалните основи на производствено-иновационните кълстери на промишлените предприятия и са дефинирани основните направления в дейността им. Представени са модели и инструменти за иноватизацията на социално-икономическото развитие и е предложена методика за определяне на насоките на тяхното функциониране. Разработването на тези проблеми е научен принос може да се определи като систематизирането и допълване на научни знания.
- Изследването на производствено-иновационните кълстери в промишлеността е дало възможност на автора да ги определи като качествено нова форма на иновации и да формулира оценки за равнището на иновационно развитие. Направена е международна съпоставка на постиженията в развитите държави и се дефинират изводи за необходимостта от ефективни форми на организация на иновационно-интеграционните процеси. Тези резултати имат конкретна научно-приложна значимост.
- Важно място в оценката на конкурентоспособността е отделено на рейтинговите оценки на промишленото и инвестиционното

развитие на регионите в Руската федерация. На тази основа са формулирани концепции на производствено-иновационни кълстери на принципа на мрежовата организация. Конкретизирани са понятия и функции на кълстерната политика на държавата в прехода към иновативна икономика. Тези резултати имат конкретна научно-приложна значимост.

- Важен принос в изследванията на Славомира Бялоблodsка има анализът на ролята на промишлената политика на държавата за разработването и подкрепата на стратегии за формирането на производствено-иновационните кълстери. Това е съществен проблем на регионалната структура и предложените практико-приложни решения дават възможност за изграждането на нова концептуална рамка за иновационна стратегия на социално-икономическото развитие. Предложени са модели за съчетаване дейността на висшите училища с индустриалните стратегии и създаване на центрове за компетенции като двигател на иновационния процес на кълстера.

Така представените научни и научно-приложни приноси са дело на автора. Те са резултат от задълбоченото изследване на практиката в развити национално дефинирани региони и промишлени комплекси.

Представените публикации съдържат съществени части от научните изследвания на автора, които са представени в дисертационния труд. Участието в редица колективни монографии и авторитетни издания са позволили на автора да апробира изводите от своите изследвания и да допринесе за развитието на икономическите концепции и намирането на обществено значими решения. Тези анализи и научно-приложни изводи са предпоставка за осъществяване на практическо приложение на резултатите в дисертационния труд.

ОЦЕНКА НА АВТОРЕФЕРАТА

В автореферата на дисертационния труд, с обем от 34 страници, са посочени целите и задачите на изследването и неговата структура. Представеното съдържание дава вярна и точна представа за дисертацията като в изложението са включени и систематизиращи таблици и фигури, както и данни от методиката за получаването на някои от изследователските резултати. Справката за приносите отразява вижданията на автора за постигнатите новости в изследваната област. Включените в списъка публикации представят резултатите от дисертацията в колективни монографични сборници и авторитетни издания.

КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Към рецензираният дисертационен труд могат да бъдат отправени и критични бележки с оглед бъдещи разработки и насочване към определени виждания.

Първото, което прави впечатление, е формулирането на понятието иновационна икономика. Процесът на иновации описан от Й.Шумпетер показва, че това е характерна форма на функциониране на пазарната икономика и предпоставка за конкурентоспособността на стопанските субекти. В този смисъл отворените икономики са иновативни по своя характер, без да е необходимо да се отделят като категория.

На второ място, при разглеждането на регионалните иновационни клъстерни комплекси се приема съчетаването на две различни по съдържание понятия. При клъстерите имаме допълващи предприятия в един отрасъл (това се представя във втора глава), а при комплексите имаме междуотраслово съчетаване на производства. На тази основа консултантската дейност не би могла да има производствен характер, тъй като става дума за технологична последователност.

На трето място, представените аграрно-промишлени организационни форми имат предпоставка за обща организация на

процеса на преработка и реализация на продукцията. Съпоставянето с резултатите от дела на селското стопанство в света не илюстрира тяхната ефективност. Развитието на клъстерите се представя от автора в индустриалния сектор и стратегиите за неговото развитие.

На четвърто място, вижданията за цивилизована индустриална политика се съответстват на понятията иновативна икономика в постиндустриалното общество. Самите регионални клъстерни комплекси са продукт на индустриалното общество.

Посочените критични бележки и препоръки не намаляват качеството и количеството на получените резултати и приноси.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд СТРАТЕГИИ И МОДЕЛИ ЗА ФОРМИРАНЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА ЗА ИНОВАТИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ е посветен на намирането на съвременни подходи в обществено-икономическото развитие в условията на научно-технически промени за повишаване на нейната ефективност. Разработката притежава необходимите съществени научни приноси, поради което препоръчвам на Уважаемото научно жури да присъди на Славомира Бялоблodsка научната степен „доктор на икономическите науки“.

18.07.2018 г.

Гр. Варна

Рецензент:

/Проф. д-р Емил Панушев/